

13 Ιουνίου 2016
Αριθμ. Πρωτ.: ***/***/2016

Πληροφορίες: Ειρήνη Κυριακάκη (τηλ.:2131306802)

Υπουργείο Εργασίας,
Κοινωνικής Ασφάλισης
και Κοινωνικής Αλληλεγγύης
Σταδίου 29
10110 Αθήνα

Γραφείο κ. Υπουργού

Θέμα: Αναστολή καταβολής σύνταξης λόγω έκτισης στερητικής της ελευθερίας ποινής άνω των έξι μηνών – Αναζήτηση των συνταξιοδοτικών παροχών ως αχρεωστήτως καταβληθεισών

*Σχ. -το υπ' αρ. πρωτ. 11221/5263/375/7.5.2014 έγγραφο της ΓΓΚΑ/Γενική Διεύθυνση Κοινωνικής Ασφάλισης (σχετικό 1)
- το υπ' αρ. πρωτ. Σ81/28/9.7.2015 ΙΚΑ-ΕΤΑΜ/Διοίκηση/Γενική Διεύθυνση Ασφ. Υπηρεσιών (σχετικό 2)*

ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του ο Συνήγορος του Πολίτη εξέτασε αναφορά ασφαλισμένου του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ (υπ' αρ. πρωτ. ***/2012), από τον οποίο ζητήθηκε να επιστρέψει ως αχρεωστήτως καταβληθείσα τη σύνταξη αναπηρίας που έλαβε κατά το χρονικό διάστημα από 1.3.2010 έως 17.3.2011, οπότεν ο ενδιαφερόμενος εξέτιε ποινή στερητική της ελευθερίας σε εκτέλεση πρωτόδικης καταδικαστικής απόφασης, κατά της οποίας είχε ασκηθεί έφεση που επρόκειτο να εκδικαστεί. Συγκεκριμένα, με απόφαση διευθυντή ανεστάλη αναδρομικά η καταβολή της σύνταξης προς τον ενδιαφερόμενο για το διάστημα έως την αποφυλάκισή του. Με την ίδια απόφαση καταλογίστηκαν σε βάρος του ως αχρεώστητα τα ποσά που εισέπραξε κατά τη διάρκεια της έκτισης της ποινής με τόκο 5% σε τοκοχρεωλυτικές δόσεις με παρακράτηση του 1/5 της καταβαλλόμενης σύνταξης. Και τούτο, παρότι το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ τελούσε εις γνώση της φυλάκισής του, αφού κατά τη διάρκεια της έκτισης της ποινής του, εγκρίθηκε στον ενδιαφερόμενο η χρονική επέκταση της σύνταξης αναπηρίας για δύο ακόμη χρόνια από υγειονομική επιτροπή του ΤΥ ΙΚΑ-ΕΤΑΜ της περιφέρειας. **Ανεξάρτητα από τις επιμέρους ενέργειες, στις οποίες έχει προβεί ο ενδιαφερόμενος προς τα εμπλεκόμενα ΤΥ ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, από το παραπάνω ιστορικό ανακύπτουν γενικότερα ζητήματα που αφορούν τη διάταξη του άρθρου 29 παρ. 7 περ. α ΑΝ 1846/1951 και τη διαχείριση των εννόμων συνεπειών της. Εξ ου και έχουν αφαιρεθεί από την εξιστόρηση του ιστορικού οι λεπτομέρειες.**

ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΤΟΥ ΣΥΝΗΓΟΡΟΥ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ ΚΑΙ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Επί των ανωτέρω ζητημάτων, ο Συνήγορος του Πολίτη απευθύνθηκε εγγράφως στη Γενική Διεύθυνση Ασφαλιστικών Υπηρεσιών, ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, η οποία με το υπ' αρ. πρωτ. Σ81/9/25.4.2013 έγγραφό της επικαλέστηκε το ισχύον περί του ζητήματος νομικό πλαίσιο και

παρέπεμψε στο Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικών Ασφαλίσεων και Πρόνοια, στο οποίο κοινοποίησε το έγγραφο του Συνηγόρου του Πολίτη, προκειμένου να εξετάσει το περιεχόμενό του και να αποφανθεί αν συντρέχει λόγος για την τροποποίηση της σχετικής διάταξης.

Με το υπ' αρ. πρωτ. ***/***/2012 έγγραφό του, ο Συνήγορος του Πολίτη απευθύνθηκε στη Γενική Γραμματεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων, εκθέτοντας τον προβληματισμό του αναφορικά με την αναστολή καταβολής σύνταξης λόγω έκτισης στερητικής της ελευθερίας ποινής άνω των έξι μηνών και της αναζήτησης των παρά την αναστολή καταβληθεισών συντάξεων ως αχρεωστήτως καταβληθεισών. Εντέλει, μετά από δύο υπομνηστικά έγγραφα της Αρχής, με το υπ' αρ. πρωτ. 11221/5263/375/7.5.2014 έγγραφο της Γενικής Γραμματείας Κοινωνικών Ασφαλίσεων, το οποίο κοινοποιήθηκε και στη Γενική Διεύθυνση Ασφαλιστικών Υπηρεσιών, Διοίκηση ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, αφενός επισημαίνεται ότι ο νομοθέτης με το συγκεκριμένο μέτρο αναστολής καταβολής της σύνταξης θέλησε να αποδοκιμάσει την αντικοινωνική συμπεριφορά του συνταξιούχου, για την οποία είναι υπαίτιος και μάλιστα προσωρινά, αφού δεν θίγεται το συνταξιοδοτικό δικαίωμά του (η σύνταξη καταβάλλεται εκ νέου, εφόσον εκλείψει ο λόγος για τον οποίον ανεστάλη). Δεδομένου του προσωρινού χαρακτήρα της αναστολής, η συνέχιση καταβολής της σύνταξης κατά το χρονικό διάστημα αυτό είναι αντίθετη με το σκοπό που εκπληρώνει η σύνταξη, την κάλυψη δηλαδή των αναγκών διαβίωσης του συνταξιούχου και στο πλαίσιο αυτό θεωρούμε ότι η εφαρμογή της προαναφερόμενης διάταξης δεν παραβιάζει την αρχή της αναλογικότητας. Αφετέρου γίνεται δεκτό στο εν λόγω έγγραφο ότι το πραγματικό γεγονός της είσπραξης των συντάξεων κατά τη διάρκεια της έκτισης της ποινής δημιουργεί σύμφωνα με τον σκοπό της διάταξης την υποχρέωση επιστροφής αυτών ως αχρεωστήτως καταβληθεισών στον ασφαλιστικό φορέα. Στο ίδιο έγγραφο γίνεται αναφορά στην υπ' αρ. 2358/2007 απόφαση ΣτΕ, παρότι πραγματεύεται ένα διαφορετικό ζήτημα, και καταληκτικά επισημαίνεται ότι δεν υφίσταται νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας σχετικά με την ανωτέρω αναφερόμενη διάταξη του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ και τη συμφωνία της ή μη προς την αρχή της αναλογικότητας, έτσι ώστε να προκύψουν ευρύτερα ερμηνευτικά δεδομένα που θα επέτρεπαν ή πολύ περισσότερο θα επέβαλαν την περαιτέρω ουσιαστική εξέτασή της.

Ακολούθως ο Συνήγορος του Πολίτη απευθύνθηκε με το υπ' αρ. πρωτ. ***/***/2015 έγγραφο στον Γενικό Γραμματέα Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Σε αυτό το έγγραφο δεν έχει λάβει απάντηση από τον Γενικό Γραμματέα Κοινωνικών Ασφαλίσεων, ωστόσο με το υπ' αρ. πρωτ. Σ81/28/9.7.2015 απαντήθηκε από τη Γενική Διεύθυνση Ασφαλιστικών Υπηρεσιών/ Διεύθυνση Παροχών/ΙΚΑ-ΕΤΑΜ Διοίκηση, στην οποία είχε κοινοποιηθεί το έγγραφο του Συνηγόρου του Πολίτη, ότι δεν υφίσταται καμία διαφοροποίηση στις απόψεις της υπηρεσίας επί του θέματος.

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΥΝΗΓΟΡΟΥ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

Έπειτα από επισκόπηση των πραγματικών και νομικών δεδομένων της υπό διερεύνηση αναφοράς ο Συνήγορος του Πολίτη επισημαίνει τα ακόλουθα:

1. Ως προς την αναστολή καταβολής της σύνταξης:

1.1. Σε βάρος συνταξιούχων ΙΚΑ-ΕΤΑΜ που εκτίουν ποινή στερητική της ελευθερίας μεγαλύτερη των έξι μηνών θεσπίζεται μία εξαίρεση από τον γενικό συνταξιοδοτικό κανόνα ότι όλοι οι συνταξιούχοι του ΙΚΑ, εφόσον πληρούν τις νόμιμες αντικειμενικές προϋποθέσεις (συντάξιμος χρόνος εργασίας, όριο ηλικίας, καταβολή ανάλογων ασφαλιστικών εισφορών),

δικαιούνται και λαμβάνουν σύνταξη. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 29 AN 1846/1951 (ΦΕΚ Α 179)

«7. Η καταβολή της συντάξεως αναστέλλεται εις τας ακολούθους περιπτώσεις:

α) Εάν ο συνταξιούχος εκτίη ποινήν στερητικήν της ελευθερίας μεγαλύτερον των εξ μηνών, εφ' όσον χρόνον εκτίει ταύτην. Εφ' όσον όμως υπάρχωσι πρόσωπα, άτινα εν περιπτώσει θανάτου τούτου θα ελάμβανον σύνταξις, ταύτα δικαιούνται εις την απόληψιν της συντάξεως, ήτις θα κατεβάλλετο εις ταύτα εν περιπτώσει θανάτου του συνταξιούχου.»

Η αναστολή επέρχεται από την πρώτη ημέρα του επόμενου μήνα, κατά τον οποίον εκδόθηκε η πρωτόδικη απόφαση, με την οποία επιβλήθηκε η ποινή και διαρκεί για το προβλεπόμενο από αυτή χρονικό διάστημα, συμψηφίζόμενου του χρόνου προφυλάκισης, εφόσον υπάρχει τέτοια πρόβλεψη. Στις περιπτώσεις που με την εφετειακή απόφαση η ποινή μετριάζεται ή αίρεται, μετριάζεται ή αίρεται αντίστοιχα και ο χρόνος αναστολής της συνταξιοδότησης. Οποσδήποτε η ανασταλείσα σύνταξη επαναχορηγείται μετά την ημερομηνία αποφυλάκισης.

1.2. Παρότι η αναστολή καταβολής διαφοροποιείται από τη διακοπή της σύνταξης, αφού δεν θίγει το θεμελιωμένο συνταξιοδοτικό δικαίωμα, αλλά είναι προσωρινή, διαρκεί όσο και η χρονική διάρκεια της ποινής, και αίρεται, όταν για οποιονδήποτε λόγο παύσει η έκτιση της ποινής, προβληματίζει η ρύθμιση του άρθρου 29 παρ. 7 περ. α AN 1846/1951 σε σχέση με τις προβλεπόμενες προϋποθέσεις. Συγκεκριμένα, για την αναστολή καταβολής αρκεί η έκτιση στερητικής της ελευθερίας ποινής μεγαλύτερης των έξι μηνών, χωρίς να γίνεται διαφοροποίηση ανάλογα με το είδος της ποινής, αν είναι δηλαδή φυλάκιση ή κάθειρξη. Συνεπώς, δεν έχει σημασία αν το ποινικό αδίκημα που οδήγησε στην καταδίκη είναι πλημμέλημα ή κακούργημα. Επίσης, δεν τίθεται ως προϋπόθεση η έκδοση τουλάχιστον τελεσίδικης καταδικαστικής απόφασης, με αποτέλεσμα να αρκεί, σύμφωνα με το γράμμα της διάταξης, ακόμη και οριστική απόφαση. Και τούτο, παρότι σύμφωνα με το άρθρο 546 παρ. 1 ΚΠΔ «η καταδικαστική απόφαση εκτελείται μόλις γίνει αμετάκλητη». Έτσι, **μόνη η έκτιση ποινής στερητικής της ελευθερίας άνω των έξι μηνών, ανεξαρτήτως του είδους της και του είδους της απόφασης που την επιβάλλει, οδηγεί στην, έστω και προσωρινή, ανάλογα με την έκταση της επιβληθείσας ποινής, μη απόλαυση του συνταξιοδοτικού δικαιώματος.**

1.3. Περαιτέρω, η διάταξη του άρθρου 29 παρ. 7 παρ. α AN 1846/1951 δεν εξαρτά την έστω και προσωρινή δυνατότητα απόλαυσης του συνταξιοδοτικού δικαιώματος από το είδος του ποινικού αδικήματος, για το οποίο έχει επιβληθεί στον συνταξιούχο η άνω των έξι μηνών στερητική της ελευθερίας ποινή. Δεν απαιτείται δηλαδή η έκτιση της ποινής να τελεί σε αιτιώδη συνάφεια με το συνταξιοδοτικό καθεστώς του συνταξιούχου, όπως οι λοιπές περιπτώσεις αναστολής, ή με τη συμπεριφορά του ασφαλισμένου προς τον ασφαλιστικό του φορέα, ώστε να αποτελεί κατάλληλο κριτήριο για την απώλεια ή την αναστολή του συνταξιοδοτικού δικαιώματος (2586/2003 ΣτΕ, ΕΔΔΑ αποφ. 22.10.2009 Αποστολάκη κατά Ελλάδος).¹ Συνεπώς, **η αναστολή καταβολής της σύνταξης δεν επιβάλλεται ως συνέπεια μίας ενδεχομένως ακραίας ή ποινικά κολάσιμης συμπεριφοράς του συνταξιούχου συναφούς με τους όρους θεμελίωσης και τον σκοπό που εξυπηρετεί το συνταξιοδοτικό δικαίωμα.**

1.4. **Προβληματισμός για την επίμαχη διάταξη του άρθρου 29 παρ. 7 παρ. α AN 1946/1951 έχει διατυπωθεί στη νομολογία. Συγκεκριμένα έχει κριθεί ότι η εν λόγω**

¹ Βλ. Κυπριανού Πάνου, Η απώλεια της συντάξεως ως συνέπεια πειθαρχικού ή ποινικού κολασμού και οι πρόσφατες νομολογιακές εξελίξεις των ελληνικών δικαστηρίων και του ΕΔΔΑ, εις: ΕΔΚΑ 2009, σελ. 684.

διάταξη αντίκειται ευθέως στο άρθρο 25 παρ. 1 Σ. που κατοχυρώνει την αρχή της αναλογικότητας και δεν είναι σύμφωνη με το άρθρο 22 παρ. 5 Σ. που αφορά τη μέριμνα του κράτους για την κοινωνική ασφάλιση και συνεπώς είναι ανίσχυρη (3180/2007 ΔΠρΑθ, 2527/2008 ΔΕφαθ). Ειδικότερα, η αρχή της αναλογικότητας που απορρέει από την αρχή του κράτους δικαίου (άρθρ. 1 παρ. 3, 4, 25, 26, 87, 93, 95 Σ.) επιβάλλει στον κοινό νομοθέτη, όταν θεσπίζει ένα δυσμενές μέτρο σε βάρος μίας κατηγορίας προσώπων που συνεπάγεται την εξαιρέσή τους από έναν ευμενή γενικότερο κανόνα δικαίου, να χρησιμοποιεί κριτήρια αντικειμενικά που να δικαιολογούνται από λόγους δημοσίου συμφέροντος. Σε κάθε περίπτωση τα δυσμενή μέτρα επιτρέπεται να θεσπίζονται μόνο στο μέτρο που είναι αφενός κατάλληλα να επιφέρουν το προσδοκώμενο αποτέλεσμα, αφετέρου δε απολύτως αναγκαία, με την έννοια ότι για την πραγμάτωση του επιδιωκόμενου δημοσίου σκοπού δεν ήταν δυνατή η επιλογή ενός άλλου εξίσου αποτελεσματικού, αλλά λιγότερο επαχθούς μέτρου και να πρέπει να τελούν σε άμεση συνάφεια όχι μόνο προς τον επιδιωκόμενο σκοπό, αλλά και προς το αντικείμενο της ρύθμισης. Υπ' αυτό το πρίσμα, δεν είναι επιτρεπτή η χρησιμοποίηση των μέσων ενός κλάδου δικαίου για την επίτευξη σκοπών άλλων κλάδων δικαίου με τελείως διάφορο προσανατολισμό και λόγο ύπαρξης. Επιπλέον, αν το μέτρο που επιβάλλεται έχει τέτοια βαρύτητα, έκταση και διάρκεια που υπερακοντίζει τον επιδιωκόμενο σκοπό, ώστε τα μειονεκτήματα που συνεπάγεται να τελούν σε δυσαναλογία προς τα πλεονεκτήματα που απορρέουν από την εξυπηρέτηση του δημοσίου σκοπού, τότε το μέτρο αυτό αντίκειται στην αρχή της αναλογικότητας και συνεπώς η διάταξη που το προβλέπει είναι αντισυνταγματική (3177/2007 ΣτΕ Ολ, 2586/2003 ΣτΕ Ολ, 2150/2002 ΣτΕ Ολ, 2027/2002 ΣτΕ Ολ, 87/2007 ΕΣ Ολ, 848/2005 ΕΣ Ολ, 1492/2002 ΕΣ Ολ).

1.5. Εξειδικεύοντας τα παραπάνω, η υπ' αρ. 2528/2007 απόφαση ΔΕφαθ αναφέρει ως αιτιολογία για τη μη συμβατότητα της ανωτέρω διάταξης περί αναστολής καταβολής σύνταξης με την αρχή της αναλογικότητας ότι *«η επίμαχη διάταξη θεσπίζει περίπτωση αναστολής της καταβολής συντάξεως συνταξιούχου του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, η οποία όμως βασίζεται σε κριτήριο (ποινή στρεφτική της ελευθερίας) που δεν έχει άμεση σχέση με το αντικείμενο της ρυθμίσεως, την απονομή δηλαδή της συντάξεως που χορηγείται μετά τη διακοπή της εργασίας και εξαρτάται από τη συμπλήρωση ορισμένων βασικών προϋποθέσεων (λχ συντάξιμος χρόνος). Πιο συγκεκριμένα η ποινικώς κολάσιμη συμπεριφορά ενός συνταξιούχου του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ δεν τελεί σε άμεση σχέση με το συνταξιοδοτικό καθεστώς αυτού, ώστε να αποτελεί το κριτήριο για την απώλεια του συνταξιοδοτικού δικαιώματος (πρβλ ΣτΕ 2586/2003). Περαιτέρω, τα πιο πάνω μειονεκτήματα που συνεπάγεται το μέτρο της αναστολής δεν φαίνεται να αποσκοπούν στην πραγμάτωση κανενός συγκεκριμένου δημοσίου σκοπού. Ωστόσο, και αν υποθεθεί ότι το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ εξοικονομεί κάποιους πόρους για την εξυπηρέτηση των λοιπών κοινωνικοασφαλιστικών υποχρεώσεων του, τούτο είναι απολύτως δυσανάλογο προς το αποτέλεσμα και ο υποτιθέμενος σκοπός δημοσίου συμφέροντος υπερακοντίζεται καταδήλως, αφού θα μπορούσε να επιδιωχθεί με άλλο μέτρο λιγότερο επαχθές, όπως ίσως η αναστολή μέρους μόνο του ποσού της συντάξεως, αντιστοίχου προς τα τροφεία και τη στέγαση του εγκλείστου συνταξιούχου για όσο χρόνος αυτός εκτίει την ποινή του»*. Σε άλλο σημείο της απόφασης επισημαίνεται ότι τέτοιος δημόσιος σκοπός δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι αποτελεί το γεγονός πως η Πολιτεία «με δικές της δαπάνες αναλαμβάνει την ικανοποίηση των βιοτικών αναγκών του συνταξιούχου...» για όσο χρόνο εκτίει την ποινή του, «έτσι ώστε να μην ευσταθεί και η σωρευτική καταβολή σε αυτόν της σύνταξης, όπως αβάσιμα προβάλλεται με την έφεση. Και τούτο, επειδή, όπως αναφέρεται, η σύνταξη και ειδικότερα η σύνταξη γήρατος είναι η σημαντικότερη παροχή που απορρέει από το ασφαλιστικό δίκαιο και δεν χορηγείται προς κάλυψη, απλώς των στοιχειωδών αναγκών τροφής, στεγάσεως, περιθάλψεως, κλπ, αλλά αποτελεί δικαίωμα του συνταξιούχου και του απονέμεται προς εξασφάλιση

αξιοπρεπούς διαβίωσης σε όλα τα επίπεδα και γενικότερα ποιότητας κατά την τρίτη και δυσκολότερη περίοδο της ζωής του που δυσχεραίνεται και επιβαρύνεται περισσότερο σε περίπτωση εγκλεισμού στη φυλακή (ΔΕφ Αθ 2527/2008)».

1.6. Ακόμη και αν γίνει δεκτό ότι στο πλαίσιο του σκοπού της σύνταξης που είναι η αναλογική αναπλήρωση του απολεσθέντος λόγω επέλευσης του κινδύνου εισοδήματος του ασφαλισμένου εντάσσεται και η εξασφάλιση της διαβίωσης μετά τον εργασιακό βίο, την οποία διαλαμβάνεται όχι ακριβολογώντας ιδιαίτερα στο έγγραφό της η Γενική Διευθύντρια Κοινωνικής Ασφάλισης, δεν αναιρείται η καταβολή της η ύπαρξη άλλων οικονομικών πόρων, εφόσον πληρούνται οι ηλικιακές, ασφαλιστικές και λοιπές προϋποθέσεις. **Πέραν τούτου, δεν επιβεβαιώνεται ότι η διαβίωση του φυλακισμένου σε σωφρονιστικό κατάστημα εξασφαλίζεται πλήρως από το κράτος, χωρίς να απαιτούνται προσωπικά έξοδα.** Ακόμη και αν υποστηριχτεί ότι το σωφρονιστικό κατάστημα καλύπτει βασικές ανάγκες διαβίωσης και περίθαλψης, είναι δεδομένο ότι δεν στοχεύει ούτε διαθέτει τις υποδομές να καλύψει εξατομικευμένες ανάγκες, όπως αυτές που προκύπτουν για παράδειγμα από την αναπηρία. Υπ' αυτό το πρίσμα και δεδομένου ότι δεν υφίστανται κατ' ανάγκη σχέσεις αμοιβαιότητας μεταξύ τους, οι κρατούμενοι έχουν ανάγκη από πόρους για να βελτιώσουν πχ τη διατροφή τους ή και, ενδεχομένως, να ανταποδώσουν τη συνδρομή άλλων. Μάλιστα αν στερούνται οικογένειας, η οποία θα εισέπραττε τη σύνταξη, ώστε ο φυλακισμένος να αποκτήσει μέσω αυτής πρόσβαση σε οικονομικούς πόρους που θα μπορούσε να χρησιμοποιήσει για την κάλυψη των εξόδων του, είναι ακόμη επιτακτικότερη η συνέχιση της καταβολής της για την αντιμετώπιση των αναγκών εντός της φυλακής αλλά και μετά την έξοδό του από αυτήν. Αλλά ακόμη και υπαρχούσης οικογένειας, η καταβολή σε αυτήν της σύνταξης εκείνου που εκτίει ποινή στερητική της ελευθερίας συνταξιούχου, παρότι αποσκοπεί στη σχετικοποίηση των δυσμενών συνεπειών του μέτρου της αναστολής, δεν ασκεί εν τέλει καμία επιρροή στη διαφορετική αξιολόγησή του. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με το ΕΔΔΑ, η συμβίωση η ανάληψη της μέριμνας κάποιου από την οικογένεια υπόκειται σε μεταβολές και η συμβίωση του συνταξιούχου με τα μέλη της οικογένειας μπορεί στο μέλλον να διακοπεί (Αποφ. 22.10.2009, Αποστολάκης κατά Ελλάδος, ΟΛΕΛΣ 477/2014).

1.7. Καταλήγοντας, πρέπει να επισημανθεί ότι το δικαίωμα σε σύνταξη είναι κοινωνικό δικαίωμα και αποτελεί ειδικότερη έκφανση της οφειλόμενης προς τους διοικούμενους συνταγματικά κατοχυρωμένης κρατικής μέριμνας για την κοινωνική ασφάλιση που προστατεύεται εξίσου και από την αρχή του κοινωνικού κράτους δικαίου. **Αν γίνει δεκτό, σύμφωνα με τη νομολογία, ότι σκοπός της αναστολής ή διακοπής καταβολής σύνταξης είναι να μην επιβραβεύεται η αντικοινωνική συμπεριφορά των συνταξιούχων με τη χορήγηση σε αυτούς κατά τον χρόνο έκτισης της στερητικής της ελευθερίας ποινής ασφαλιστικών παροχών, θα πρέπει κατά τη διαμόρφωση των προϋποθέσεων να διασφαλιστεί η δίκαιη ισορροπία ανάμεσα στον περιορισμό του συνταξιοδοτικού δικαιώματος και τον επιδιωκόμενο σκοπό με γνώμονα τις συγκεκριμένες περιστάσεις της καταδίκης και τη βαρύτητα του διαπραχθέντος αδικήματος.** Στο πλαίσιο αυτό θα πρέπει να συγκεκριμενοποιηθεί το είδος των πράξεων, το είδος της καταδικαστικής απόφασης και οπωσδήποτε το είδος της εκτιθείσας ποινής που θα επιφέρουν την επιβολή του δυσμενούς μέτρου (ΟΛΕΛΣ 2287/2005)². Κρίσιμο είναι εν προκειμένω να συντρέχει συνάφεια

² Σύμφωνα με τον Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων (άρθρ. 62 περ. β ΠΔ 1041/1979, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρ. 11 παρ. 1 Ν. 1813/1988 και ήδη ΠΔ 166/2000, άρθρ. 62 περ. β ΠΔ 169/2007) επέρχεται απώλεια του δικαιώματος για σύνταξη του τακτικού δημοσίου υπαλλήλου, αν ο δικαιούχος καταδικαστεί αμετάκλητα, είτε στην ενέργεια είτε ως συνταξιούχος, σε ποινή κάθειρξης για κλοπή, υπεξαίρεση, απάτη, πλαστογραφία, απιστία, παραποίηση ή σε ποινή φυλάκισης για δωροδοκία ή δωροληψία, εφόσον τα αδικήματα αυτά στρέφονται κατά του δημοσίου ή κατά νπδδ, καθώς και αν καταδικασθεί αμετάκλητα για

ανάμεσα στον περιορισμό του συνταξιοδοτικού δικαιώματος από τη μία και τον επιδιωκόμενο σκοπό και το είδος της ρύθμισης από την άλλη, θα πρέπει τα ποινικά αδικήματα, για τα οποία επιβάλλεται το μέτρο της αναστολής καταβολής της σύνταξης κατά την έκτιση στερητικής της ελευθερίας ποινής, για να μπορούν να αποτελέσουν κριτήριο για την αναστολή, να σχετίζονται με το συνταξιοδοτικό καθεστώς του συνταξιούχου ή τη συμπεριφορά του έναντι του ασφαλιστικού του οργανισμού. Επ' αυτού επισημαίνουμε τη διάταξη του άρθρου 32 παρ. 1 περ. δ ΠΔ 258/2005 «Καταστατικό του Οργανισμού Ασφάλισης Ελευθέρων Επαγγελματιών (ΟΑΕΕ)» (ΦΕΚ Α 316), σύμφωνα με την οποία η καταβολή της σύνταξης αναστέλλεται, όταν ο συνταξιούχος εκτίει ποινή στερητικής της ελευθερίας του μεγαλύτερη από ένα έτος, εφόσον το αδίκημα για το οποίο καταδικάσθηκε έχει σχέση με τη συμπεριφορά του έναντι του Οργανισμού. Έτσι και σύμφωνα με την ΟΛΕΛΣ 477/2014, η οποία κρίνει ότι παραβιάζει την αρχή της αναλογικότητας και το άρθρο 1 ΠΠ ΕΔΔΑ το άρθρο 62 παρ. 1 περ. β Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων που προβλέπει την απώλεια του συνταξιοδοτικού δικαιώματος λόγω ποινικής καταδίκης, επισημαίνοντας μεταξύ άλλων ότι η ποινικώς κολάσιμη συμπεριφορά του υπαλλήλου, ανεξαρτήτως αν είναι πλημμεληματική ή κακουργηματική, δεν τελεί σε άμεση σχέση με το συνταξιοδοτικό καθεστώς αυτού, ώστε να μπορεί να καταστεί κριτήριο για την απώλεια του συνταξιοδοτικού δικαιώματος, αλλά σχετίζεται άμεσα με την υπηρεσιακή του κατάσταση, δυνάμενη να οδηγήσει στην απόλυση του υπαλλήλου.

2. Ως προς την αναζήτηση των συνταξιοδοτικών παροχών ως αχρεωστήτως καταβληθεισών:

2.1. Σύμφωνα με την υπ' αρ. 128/1973 εγκύκλιο ΙΚΑ «Προϋπόθεσις αναστολής της συντάξεως κατ' εφαρμογήν του άρθρου 29 παρ. 7 εδ. α (έκτισις ποινής στερητικής της ελευθερίας) και καταλογισμού αχρεωστήτως καταβληθεισών εκ της αιτίας ταύτης παροχών συντάξεων» επέρχεται αναστολή της καταβολής της συντάξεως από της πρώτης του επόμενου μηνός εκείνου της εκδόσεως της σχετικής δικαστικής απόφασης με την οποία επιβλήθηκε η εκτιώμενη ποινή και λαμβάνει χώρα καταλογισμός των συντάξεων που έλαβε ο συνταξιούχος κατά τη διάρκεια της έκτισης της ποινής ως αχρεωστήτως καταβληθεισών. Παράλληλα, ο εισπράξας συνταξιούχος θεωρείται αμάχητα ότι τελεί εις γνώση του αχρεώστητου αυτών.

κάποιο από τα αδικήματα των άρθρων 270 και 272 ΠΚ, όπως αυτά τροποποιήθηκαν με τις διατάξεις του ΝΔ 364/1969. Επίσης στο άρθρο 63 του ίδιου ΠΔ ορίζεται ότι το δικαίωμα σε σύνταξη δεν μπορεί να ασκηθεί αν ο δικαιούχος καταδικασθεί στην ποινή της κάθειρξης για οποιοδήποτε αδίκημα εκτός από τα προαναφερθέντα και έως τη λήξη της ποινής, αλλά από την πρώτη του μετά την άρση μηνός. Με την απόφαση 2287/2005 ΕΣΟλ διευκρινίστηκε κατ' αρχάς ότι η ρύθμιση του άρθρου 62 περ. β Συνταξιοδοτικού Κώδικα αποβλέπει στην προστασία των εν γένει υλικών και ηθικών συμφερόντων των δημοσίων με ευρεία έννοια υπηρεσιών, στην εύρυθμη λειτουργία της δημόσιας διοίκησης και στην αξιοπιστία και ακεραιότητα της δημόσιας υπηρεσίας. Παράλληλα υιοθετήθηκε, παρά τη μειοψηφία έξι συμβούλων, η νομολογιακή γραμμή περί κατ' αρχήν συνταγματικότητας της ως άνω ρύθμισης, με μία ωστόσο σημαντική διαφοροποίηση: η συμβατότητα της εξαίρεσης από τον γενικό συνταξιοδοτικό κανόνα με την αρχή της αναλογικότητας δεν κρίνεται απόλυτα, αλλά κατά περίπτωση με βάση αντικειμενικά κριτήρια, δηλαδή τις συγκεκριμένες περιστάσεις καταδίκης για τα ως άνω ποινικά αδικήματα και τη βαρύτητα εκάστου αδικήματος. Ειδικότερα το σε κάθε περίπτωση αρμόδιο δικαστήριο θα πρέπει να κρίνει αν υπάρχει δίκαιη σχέση ισορροπίας μεταξύ του επιδιωκόμενου σκοπού της ρύθμισης και του προστατευόμενου συνταξιοδοτικού δικαιώματος, δηλαδή ότι για την πραγμάτωση του ως άνω δημόσιου σκοπού δεν είναι δυνατή η επιλογή άλλου εξίσου αποτελεσματικού, αλλά λιγότερου επαχθούς μέτρου από εκείνο που θεσπίζεται με την επίμαχη συνταξιοδοτική διάταξη. Για την ίδια ρύθμιση του Συνταξιοδοτικού Κώδικα το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου διέγινωσε ότι η αυτοδίκαιη στέρηση της συντάξεως του προσφεύγοντος ανέτρεψε τη δίκαιη ισορροπία ανάμεσα στο δημόσιο συμφέρον και στα δικαιώματα του (δικαίωμα στην ιδιοκτησία κατ' άρθρ. 1 του 1^{ου} Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ) και αντίκειται, πέραν της αρχής της αναλογικότητας, στην αρχή της κοινωνικής επανεξέτασης των προσώπων που έχουν καταδικασθεί, η οποία διέπει το ποινικό δίκαιο των κρατών μερών της ΕΣΔΑ και διατυπώνεται στο άρθρο 10 παρ. 3 του Διεθνούς Συμφώνου Ατομικών και Πολιτικών Δικαιωμάτων.

2.2. Όπως αναφέρεται και στην υπ' αρ. 128/1973 εγκύκλιο ΙΚΑ, αχρεώστητη παροχή υπάρχει επί ολικής ή μερικής ανάκλησης παράνομης διοικητικής πράξης, με την οποία απονεμήθηκε η συγκεκριμένη παροχή, ή από τη στιγμή που έπαψαν να υφίστανται οι προϋποθέσεις του νόμου (νομικές ή πραγματικές) για τη χορήγησή της. Προϋπόθεση για την αναζήτηση μίας αχρεώστητης παροχής είναι η κακή πίστη του αποδέκτη της, πχ η χρησιμοποίηση απατηλών μέσων, ενώ σε περίπτωση καλής πίστης και μετά την παρέλευση πέραν του ευλόγου χρονικού διαστήματος, το οποίο έχει προσδιοριστεί νομολογιακά στην πενταετία, δεν αναζητείται κατά γενική αρχή του κοινωνικοασφαλιστικού δικαίου λόγω των απρόβλεπτων δυσμενών οικονομικών συνεπειών που συνεπάγεται το μέτρο αυτό εις βάρος του συνταξιούχου (ΔΕΦΑΘ 1863/2007). Η συνέχιση της καταβολής μίας σύνταξης κατά τη διάρκεια της έκτισης στερητικής της ελευθερίας ποινής δεν είναι παράνομη ούτε οι χορηγηθείσες συντάξεις αχρεώστητες, εφόσον δεν έχει εκδοθεί απόφαση περί αναστολής. Η συνταξιοδοτική παροχή, όπως δέχεται και η υπ' αρ. 128/1973 εγκύκλιος ΙΚΑ, βασίζεται σε προϋποθέσεις που υφίστανται κατά τον χρόνο επέλευσης της ασφαλιστικής περίπτωσης, αλλά και κατά τον χρόνο έκτισης της στερητικής της ελευθερίας ποινής, και καταβάλλεται χωρίς επιφύλαξη ή αίρεση. **Έτσι, σύμφωνα και με την υπ' αρ. 128/1973 εγκύκλιο ΙΚΑ, η παρά την έκτιση στερητικής της ελευθερίας ποινής απονεμηθείσα συνταξιοδοτική παροχή δεν μπορεί να θεωρηθεί αναδρομικά ως αχρεωστήτως καταβληθείσα λόγω έλλειψης νόμιμης αιτίας, λόγω μη έγκαιρης (με την έναρξη έκτισης της στερητικής της ελευθερίας ποινής ή κατά τη διάρκειά της) και χωρίς υπαιτιότητα του συνταξιούχου, επιβολής της αναστολής, και η ύστερη αναζήτησή της στερείται νομιμότητας.** Παρόμοια, σύμφωνα με τη νομολογία (ΣτΕ 3/2007, ΣτΕ 804/2002, 1910/2005) δεν αναζητούνται ως αχρεωστήτως καταβληθείσες συντάξεις που καταβλήθηκαν σε αυτούς έως την έκδοση πράξης προσηκόντως αιτιολογημένης για την αναστολή καταβολής σύνταξης λόγω ανάληψης εργασίας σύμφωνα με το άρθρο 29 παρ. 7 περ. γ ΑΝ 1846/1951, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, αν οι συνταξιούχοι έχουν εκπληρώσει τις εκεί προβλεπόμενες υποχρεώσεις τους (δήλωση προς το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, λήψη έγκρισης).

2.3. Στο άρθρο 40 παρ. 4 εδ. α ΑΝ 1846/1951 ορίζεται ότι *«πάσα παροχή εις χρήμα αχρεωστήτως καταβληθείσα υπό του ΙΚΑ ως και η αξία των εις είδος τοιούτων ... επιστρέφονται εντόκως προς 5% αναζητούνται δε κατά τας διατάξεις περί αναγκαστικής εισπράξεως των καθυστερούμενων εισφορών του Ιδρύματος»*. Κατά πάγια νομολογία του ΣτΕ, στις περιπτώσεις αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών, κρίσιμα στοιχεία θεωρούνται α) η συνδρομή του δόλου, η οποία και θα πρέπει να είναι ειδικά αιτιολογημένη από τα όργανα του ΙΚΑ, και β) τα ενδεχόμενα δυσμενή οικονομικά αποτελέσματα που επιφέρει στον/στη συνταξιούχο η επιστροφή τους (153/2008 ΣτΕ, 1835/2007 ΣτΕ, 2911/2007 κα.). Έτσι και στο υπ' αριθμ. Σ81/44/2.10.2006 Γενικό Έγγραφο της Διοίκησης του ΙΚΑ αποσαφηνίζεται εμφατικά ότι μόνο στις περιπτώσεις που αποδεικνύεται δόλος του συνταξιούχου θα πρέπει να εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 40 παρ. 4 ΑΝ 1846/51, ενώ δόλια ενέργεια συνιστά η χρήση απατηλών μέσων ή η αποσιώπηση πραγματικών γεγονότων. Ως προς την έναρξη καταβολής τόκου, σύμφωνα με την εγκύκλιο 40/1964 που επικαλείται την υπ' αρ. 126/1964 γνωμοδότηση του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, στις περιπτώσεις αναζήτησης αχρεωστήτως αλλά καλόπιστα εισπραχθεισών παροχών, ο τόκος καταβάλλεται από τον χρόνο που ο διοικούμενος λαμβάνει γνώση (με πράξη καταλογισμού) της οφειλής, ενώ στην περίπτωση που υφίσταται δόλος από τον χρόνο καταβολής της παροχής. **Τη νομολογία αυτή επικυρώνει και το άρθρο 103 παρ. 1 του πρόσφατα ψηφισθέντος ν. 4387/2016, μειώνοντας ταυτόχρονα το επιτόκιο. Συγκεκριμένα σε αυτό προβλέπεται ότι «Κάθε παροχή που έχει καταβληθεί από το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ αχρεώστητα, επιστρέφεται ανεξαρτήτως υπαιτιότητας του λαβόντος και αναζητείται, σύμφωνα με τις διατάξεις του ΚΕΔΕ. Σε περίπτωση υπαιτιότητάς του αναζητείται εντόκως, με επιτόκιο 3%».**

2.4. Η εγκαθίδρυση ενός τεκμηρίου γνώσης του αχρεώστητου των καταβληθεισών συντάξεων κατ' απόκλιση από τα παραπάνω δεν συνδέεται με κάποιο στοιχείο ή συμπεριφορά που να δικαιολογεί την πεποίθηση της γνώσης του συνταξιούχου μέχρι αποδείξεως του εναντίου (μαχητό τεκμήριο), πόσο μάλλον όταν το τεκμήριο δεν επιδέχεται αντίκρουση, οπότε τα στοιχεία που το θεμελιώνουν θα πρέπει να είναι ακόμη πιο ισχυρά ως προς τη συναγωγή της γνώσης. Μόνη η έκτιση ποινής στερητικής της ελευθερίας από μέρους των συνταξιούχων καθεαυτή δεν συνδέεται με τη γνωσιακή κατάσταση των κρατουμένων ούτε δημιουργεί συνθήκες που διευκολύνουν μία τέτοια γνώση αναφορικά με το συνταξιοδοτικό καθεστώς του ασφαλισμένου, ώστε να δικαιολογείται η κατά τεκμήριο συναγωγή της. Συνεπώς, σίγουρα δεν επαρκεί, για να δικαιολογήσει το αμάχητο τεκμήριο γνώσης, πολύ περισσότερο μάλιστα όταν η πράξη, για την οποία επιβλήθηκε η ποινή, δεν σχετίζεται με το συνταξιοδοτικό καθεστώς. Περαιτέρω, η εγκαθίδρυση αμάχητου τεκμηρίου γνώσης σε βάρος των συνταξιούχων που εκτίουν στερητική της ελευθερίας ποινή κατ' απόκλιση των ρυθμίσεων που ισχύουν ως προς την αναζήτηση αχρεωστήτως καταβληθέντων για τους λοιπούς συνταξιούχους αποτελεί μία δυσμενή διακριτική μεταχείριση για τη συγκεκριμένη κατηγορία συνταξιούχων, για την οποία δεν παρέχεται, τουλάχιστον στην υπ' αρ. 128/1973 εγκύκλιο του ΙΚΑ καμία αιτιολογία, η οποία αναπαράγει το αρνητικό στερεότυπο «του κακού», με την έννοια του δόλιου, φυλακισμένου, ενισχύει τις προκαταλήψεις και συμβάλλει στον κοινωνικό στιγματισμό.

2.5. Τέλος, ο καθορισμός του χρονικού σημείου έναρξης καταβολής τόκων από την έναρξη ισχύος της αναστολής καταβολής με βάση αμάχητο τεκμήριο γνώσης του αχρεώστητου της καταβολής της σύνταξης κατά τη διάρκεια έκτισης της ποινής συνιστά δυσμενές μέτρο σε βάρος των συνταξιούχων που εκτίουν ποινή στερητικής της ελευθερίας, η επιβολή του οποίου προϋποθέτει την ύπαρξη νομικού ερείσματος. **Σε αντίθετη περίπτωση παραβιάζεται η αρχή της νομιμότητας που υποχρεώνει τη Διοίκηση να προβαίνει μόνο στις ενέργειες που προβλέπονται ή επιτρέπονται από θεσπισμένους κανόνες δικαίου, αλλά και η αρχή προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης του πολίτη στη διοίκηση που επιτάσσει την αποχή των δημοσίων νομικών προσώπων από τη βλάβη των εννόμων συμφερόντων ή δικαιωμάτων του διοικουμένου.** Σχετικά σημειώνεται ότι η αρχή της χρηστής διοίκησης και ο κοινωνικός χαρακτήρας του θεσμού της κοινωνικής ασφάλισης επιβάλλουν την αντιμετώπιση του ασφαλισμένου με τη μέγιστη δυνατή επιείκεια και γεννούν σύμφωνα και με την αρχή της χρηστής διοίκησης την υποχρέωση των ασφαλιστικών οργάνων να υιοθετούν τη λιγότερη επαχθή, ανεπιεική ή απλώς δογματική ερμηνεία για τους ασφαλισμένους και να τέμνουν τις αμφιβολίες με βάση την επιείκεια υπέρ αυτών.

ΠΡΟΤΑΣΗ-ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΝΗΓΟΡΟΥ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

Συνοψίζοντας, όποιος και αν είναι ο σκοπός που εξυπηρετεί η διάταξη του άρθρου 29 παρ. 7 περ. α ΑΝ 1846/1951 (εξοικονόμηση πόρων, αποδοκιμασία νομοθέτη για την αντικοινωνική συμπεριφορά συνταξιούχου που εκπορεύεται από την πράξη για την οποία εκτίει στερητική της ελευθερίας ποινή άνω των έξι μηνών), δεν δικαιολογεί επαρκώς, αν δεν συναρτάται με περαιτέρω όρους και προϋποθέσεις, την, έστω και προσωρινή, στέρηση της απόλαυσης του δικαιώματος στη σύνταξη, η σημασία του οποίου ως ειδικότερης έκφανσης του συνταγματικά κατοχυρωμένου δικαιώματος της κοινωνικής ασφάλισης αποτυπώνεται και στον απαράγραπτο χαρακτήρα του. Αμφίβολης νομιμότητας αποδεικνύεται και η κατ' εφαρμογή της διάταξης περί αναστολής καταβολής σύνταξης αναδρομική έκδοση σχετικής απόφασης και η συνακόλουθη εκ των υστέρων αναζήτηση των συνταξιοδοτικών παροχών που χορηγήθηκαν ως αχρεωστήτως καταβληθεισών, καθώς δεν εξέλιπαν οι προϋποθέσεις για τη

θεμελίωση του δικαιώματος κατά τη λήψη τους ούτε διατυπώθηκε επιφύλαξη ή αίρεση κατά την απονομή του. Τέλος, η θέσπιση αμάχητου τεκμηρίου γνώσης προσκρούει στην αρχή της νομιμότητας και δεν επιτρέπεται να καταστήσει ανεφάρμοστη την εξατομικευμένη διερεύνηση και ειδική αιτιολόγηση της ύπαρξης δόλου στο πρόσωπο του συνταξιούχου, ώστε να αναζητηθούν τόκοι από την καταβολή της παροχής ή από τον χρόνο που θα γίνει γνωστή η οφειλή.

Σε συνέχεια των παραπάνω, θεωρούμε στο πλαίσιο της διαμεσολαβητικής κι ελεγκτικής αρμοδιότητας του Συνηγούρου του Πολίτη ότι θα πρέπει να επανεξεταστεί η διάταξη του άρθρου 29 παρ. 7 περ. α ΑΝ 1846/1951 αναφορικά με τις προϋποθέσεις επέλευσης της αναστολής καταβολής σύνταξης λόγω έκτισης ποινής στερητικής της ελευθερίας υπό το πρίσμα του προβληματισμού που έχει επικυρωθεί και με εφετειακή απόφαση και δεν αναιρείται ούτε αποδυναμώνεται από το τυχαίο και συμπτωματικό γεγονός της μη ύπαρξης απόφασης του Συμβουλίου της Επικρατείας, όπως αντίθετα διαλαμβάνεται η Γενική Διευθύντρια Κοινωνικών Ασφαλίσεων στο ως σχετικό 1 αναφερόμενο. Με τις αποφάσεις του ΣτΕ διατυπώνονται νομολογιακοί κανόνες, η παράβαση των οποίων αποτελεί λόγο ακυρώσεως των διοικητικών πράξεων και ως εκ τούτου λόγο αναθεώρησης των ρυθμίσεων, στις οποίες αυτές βασίζονται. Η έλλειψη, ωστόσο, τέτοιας απόφασης, σχετιζόμενη με τη μη άσκηση ενδίκου μέσου από το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ κατά της υπέρ των ασφαλισμένων εφετειακής απόφασης, δεν εμποδίζει την εκκίνηση της νομοθετικής διαδικασίας με τη διατύπωση θετικής εισήγησης επί του θέματος. Διότι η δράση της κοινωνικής διοίκησης, όχι απλώς επιτρέπεται, αλλά πολύ περισσότερο επιβάλλεται να είναι όχι κατ' επιβολή, αλλά προληπτική για την απάλειψη αναχρονιστικών και προβληματικών διατάξεων που πλήττουν το συνταγματικό δικαίωμα της κοινωνικής ασφάλισης συγκεκριμένων ευάλωτων κατηγοριών συνταξιούχων. Περαιτέρω θεωρούμε ότι θα πρέπει να αναθεωρηθεί η υπ' αρ. 128/1973 εγκύκλιος ως προς την αναζήτηση ως αχρεωστήτως καταβληθεισών των συνταξιοδοτικών παροχών που χορηγήθηκαν κατά την έκτιση στερητικής της ελευθερίας ποινής και χωρίς να υπάρχει απόφαση περί αναστολής της καταβολής, και την καθιέρωση αμάχητου τεκμηρίου γνώσης.

Αναμένοντας τις απόψεις και τις ενέργειές σας για τα παραπάνω, ευχαριστούμε εκ των προτέρων για τη συνεργασία σας και παραμένουμε στη διάθεσή σας για κάθε περαιτέρω διευκρίνιση.

Με εκτίμηση

Χρήστος Α. Ιωάννου
Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη

Κοινοποίηση:

1. ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
ΣΤΑΔΙΟΥ 29
10 110 ΑΘΗΝΑ

2. ΙΚΑ-ΕΤΑΜ
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
ΑΓ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ 8
ΤΚ 101 41 ΑΘΗΝΑ